

La Mallorca eròtica

L'erotisme és un suggeriment individual, que no té res a veure amb la massificació dels cossos nus. A Mallorca, ara mateix, milers de turistes i d'indígenes prenen el sol o es banyen en pèl o mig despullats. ¿És això una imatge eròtica? Potser l'estètica de molta gent nua no és l'estètica de l'erotisme.

Cossos al sol

/ Montserrat

Mallorca esdevé a l'estiu la platja i el solàrium d'un parell de milions de turistes internacionals. El regne sobre el mar de Jaume I el Conqueridor ha passat, set segles i mig llargs derprés de la incorporació de l'illa a Europa, a convertir-se en una barreja de cossos i llengües diverses, en un petit país envaït pel turisme; la seva fisionomia està en bona part destrossada per la frenètica transformació dels diners forans. Mallorca, amb la calor, es converteix en una terra sense cara ni ulls, tota plena de gent que, a la vora del mar, cerquen el sol i el sexe i l'alcohol, que no tenen a bastament als seus països d'origen. Emperò, l'illa té, tot i amb això, l'encant i el perfil diferents del que donen les postaltes comercials i els anuncis gastats pel tòpic. Hi ha una certa eròtica «mallorquina», encara que sia, de vegades, manlleuada o aliena a la pròpia circumstància.

Ara, quan el sol cau ja sense contemplacions i torna els camps grocs i els pinars menys verds, amb la mar d'un blau-verd diferent a cada racó, el cel nítid, les garrigues tombant cap a l'ocre, les platges i les costes mostren de dia un magma de cossos, que reposen o es mouen calmo-

sos i oliosos cercant manllevar els raigs de llum que els posin bruns aviat. Els turistes volen tornar a la seva terra i mostrar, sense dir res, el seu aspecte nou, contrastant-lo amb d'altres.

Centenars d'avions aterren cada dia a Son Sant Joan, provinents de les més diverses contrades del continent, estibats de milers de despistats i anònims viatgers, obrers quasi tots de coll blau, o jubilats de la classe mitjana. Són turistes pobres, turistes d'espardenya, *self-service* a l'hotel i que se'n tornen a la seva terra just havent conegut la platja o la piscina més propera, trescat els *souvenirs* més barats i alguns *barbaques típicals*. No són turistes ni viatgers a la manera clàssica, són «vacacionistes», que no es passegen ni coneixen la terra on els han duts a preu fet.

El fals cosmopolitisme turístic contemporani té, per al mallorquí comú i per al visitant anònim, la traducció més immediata a vorera de mar, amb la presència de la nuesa total o parcial de molta gent, a les platges d'arena clara. El turisme implicà, a cap lloc com a Mallorca, una autèntica subversió dels valors morals tradicionals. Per ventura, cenyint aquesta «imatge eròtica» a la nuesa de les platges,

Els turistes vénen a fer el que potser no farien a la seva terra

/ Montserrat

prop de la meitat dels banyistes locals i forans deixen el banyador clàssic o els biquinis més tardans, per a soleiar-se i ficar-se dins l'aigua en pèl o a mitges. Bé... no passa res. «Són clients que duen marcs, francs, lliures o lires», ens deia un hotelier; «ho consentim confortats, potser perquè, malgrat tot, no ens impliquen amb la seva actitud. A més, molts illencs moderns segueixen lliurement aquesta pràctica nudista. La gent ha canviat, no s'espanta. Hi ha, això sí, *voyeurs* indiscrets. Com pertot. Emperò, la tolerància és una norma».

Han passat els temps de l'agressivitat reaccionària, ja fa molts d'anys d'ençà que arribaren els primers turistes agosarats. Ara la guàrdia civil no es passeja cercant gent en pèl. Algun batle purista, sí que en res-

ta, com el de Campos, que l'any passat multava amb 10.000 pessetes els practicants de la llibertat a la platja, però era un argument indirecte contra la protecció de la natura de la platja més verge i més gran de Mallorca. Es Trenc, entre Ses Covetes i Sa Ràpita, a uns quaranta quilòmetres de Palma, és el símbol alternatiu de la Mallorca turística, sense la barreira d'hotels i la massificació de la dita Platja de Palma, o S'Arenal, que concentra dos centenars de milers de turistes forans i banyistes indígenes, a un grapat de quilòmetres, a deu minuts de Palma.

Els calçons d'home que portava George Sand, acompanyat de Fryderyk Chopin a la Cartoixa de Valldemossa, l'any 1837, escandalitzaren els pagesos i els senyors d'aleshores.

La Mallorca tradicional i de costums arcaics era la que dividí les platges fins a la meitat d'aquest segle XX, entre els arenals dels homes i els de les dones, amb un vigilant que, amb una canya llarga, vetlava que homes i dones no es trobassin mesclats, dins la mar. El banyador de dona evolucionà molt lentament. Els primers mallots cenyits foren una revolució; els biquinis... no en parlem, com les minifaldes. Per això, quan les primeres turistes deixaren els sostenidors, o la part superior del biquini, per a restar amb els tangles, l'esvalot fou momentani, però fort. Tot s'accepta amb el temps.

Rusiñol batejà, discutiblement, aquesta terra com *L'illa de la calma*. Com a mediterranis, som apassionats, però la con-

templació insistent ha moderat els ànims impulsius. L'esmentada George Sand parlava de Mallorca com l'illa de la verda Helvècia, sota el cel de Calàbria i amb la solemnitat i el silenci de l'Orient. Aquesta cruïlla de races i cultures, aquesta aglomeració perifèrica, a les costes, de gent multilingüe i de cultures i actituds diferents, es torna tot d'una indiferent, a la vorera de mar.

En poques bandes hi pot haver tants centímetres de pell a l'aire, tants pits o sexes mostrats aparentment sense pudor. Nins i vells, esvelts i pansits, bells i ferests, homes i dones cerquen la dialèctica i el llenguatge suposats de l'erotisme, obert o disfressat a la Mediterrània.

¿Cerquen descobrir de bell nou la nostra mar? No, és molt més senzill,

Hi ha una colonització econòmica de l'illa, per

gairebé la majoria dels turistes es concentren a les grans platges on no cap ni una agulla, a S'Arenal de Palma, a Santa Ponça, a Magaluf, a la platja d'Alcúdia. Són conformistes i alienats.

De veritat, l'eròtica autèntica, la dels cossos i la del paisatge —aquella potser que feia aplaudir de bon de veres les postes de sol a la Serra Nord als grans pintors post-impresionistes—, la poden trobar a les platges menys habituals, i per això més belles, de cala Motdragó i S'Amarador, a Santanyi; cala Sa Nau, cala Mitjana o cala Estreta a Felanitx; cala Pilota, cala Barques, cala Magraner o cala Virgili, a Manacor; la platja d'es Caragol o Es Carregador a Ses Salines; cala Deià, cala Tuent, cala Murta, al Nord. O l'encant

L'erotisme no són carns nues

Joana Maria ROQUE

Les més velles *vedettes* de l'*strep tease* de París, i les més assabentades pàgines mallorquines, saben que no hi ha res més eròtic que els vels i moltes peces de roba als vestits que es poden posar i llevar, a poc a poc. Els més grans i caperruts rucs de Mallorca i de París, que tenen en comú la insensibilitat, confonen erotisme amb carns nues, i són els qui tenen por a les platges nudistes, com si fossin la temptació del dimoni. És, en el fons, el recurs dels impotents, que mentre tenen vels pensen carns perquè són tapades.

Un dels majors tòpics del refranyer popular diu

que «sobre gusts no hi ha res escrit», quan, la veritat, és que hi ha tractats sobre el gust i l'estètica i tothom hi escriu... ¿De què, si no? Un altre tòpic també contrari al món de la fantasia que és l'erotisme diu que «nus tots som iguals». Basta anar a passejar per qualsevol platja de tota la costa mallorquina, o peninsular, per a comprovar que no és així. Hi ha pixaverds, senyors, arquitectes i manobres, que no canvien gens ni mica si duen un calçotets, o una camisa i uns pantalons. Tenen els mateixos gests i són ben iguals d'eròtics, vestits de dalt a baix, mig nus o despullats de cap a peus.

Amb Llorenç Villalonga

direm que és tan poc elegant el qui va a una platja nudista amb *smoking* com el qui va a un ball de gala amb calçons blancs. La referència, no textual però sí fidel, és perfectament traspassable al món de l'erotisme.

L'estètica dels carnisers mai no ha estat l'estètica de l'erotisme. I així com els nudistes solen ser gairebé sempre una mica vegetarians, una mica ecologistes i molt «familiaristes» —cenyint-nos a la generalitat dels espanyols i bona part dels turistes europeus no del caramull—, els qui s'hi oposen solen ser carnisers que parlen de carn nua, de pits, mames i cuixes, com si parlassin de bistics.

màgic i misteriós de les coves subterrànies dels Hams, el Drac o les Coves d'Artà.

A l'estiu, en pèl i tots negres

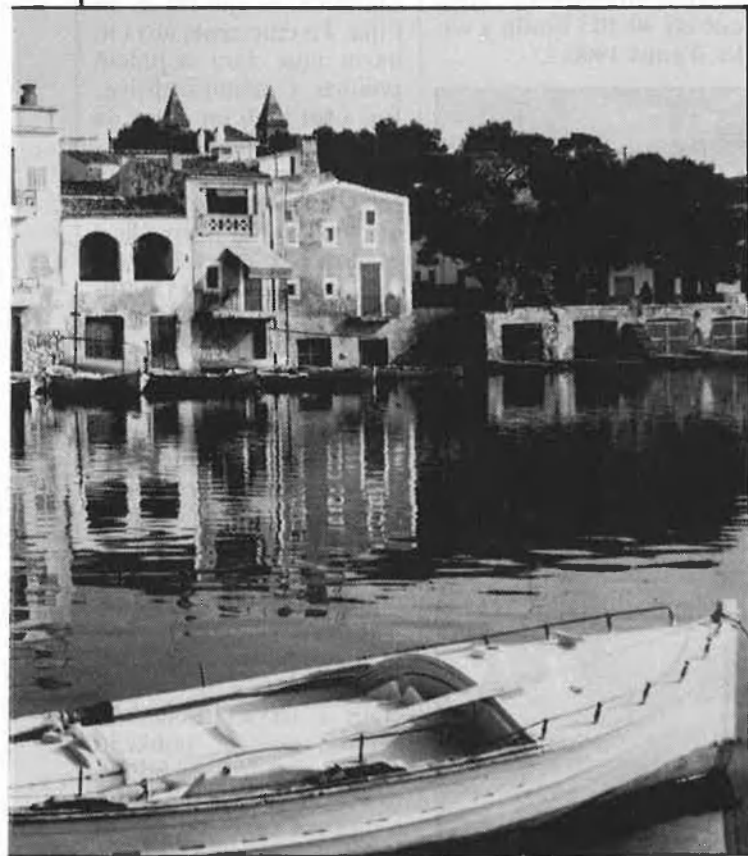
Les modes últimes semblava que encara demanen amb més insistència i més intensitat la coloració de la pell a l'estiu. Però exposar el cos als raigs benefactors del sol, en aquestes contrades mediterrànies, no és una moda fugissera i comercialment dirigida; era un costum propi i autòcton.

El que sorprén, enormement, és convertir el descans arran de mar, el relaxant contacte amb la natura que ens aïlla, en un suplici de sol i arena. Mudar el descans i els saludables banys d'aigua salada per la immobilitat persistent i diària, per tal de robar al Rei Sol color per a la pell, aguantant picors,

cansaments, cremades i peladures, al·lots que juguen a la pilota, unguents de pastanaga o saïm de vaca i els turistes estrangers... és, per a molts, un càstig. I tot per voler ser gairebé una mica com els negres...

Sembla una vulgaritat competir per tal de tenir l'epidermis més bronzejada que els de l'entorn. Una peça de vestit, un estil determinat, quan es generalitza, i són comuns a tot arreu, perden el seu particular i privat encant; passen de ser un detall distingit a ser una vulgaritat.

Els visitants de les platges i les mars d'aquestes illes, sien ciutadans de Palma o de la part forana, indígenes d'ençà fa segles; peninsulars, mesetaris o costaners; estrangers, nòrdics i pàl·lids o sud-europeus i una mica bruns, abandonen la seva coloració natural en quatre dies. Els cossos esdevenen vermells, com tomàtiques, lla-

/ Verd

ava bellesa

Porto Colom, la calma

/ Verd

gostes bullides o gambes, tot d'una.

Competir amb els negres, en pèl o vestits, fins i tot amb capell i mitjons de llana, ara és una bajanada. Al sol i a la mar, sí, amb mesura, pescant, llegint, mirant, conversant o escoltant música. Perdre el temps ajagut amb els ulls clucs, en silenci i immòbils és una aberració... ¡Ah! ¿Sabien vostès que un temps, a Mallorca, les dones cercaven mantenir la seva pell blanca, clara, cobrint-se amb capells, mocadors i manegots? Els pescadors, pagesos i picapedrers anaven bruns.

De la indústria dels forasters a la colonització

Les illes reben més de tres milions de turistes a l'any. La seva població no arriba a les set-centes mil persones. El turisme s'albirà l'any 1891, quan el periodista i intel·lectual Miquel dels Sants Oliver teoritzava sobre l'art d'atendre els viatgers des d'un caire comercial i cultural,

d'autèntic amor a la terra; parlava de «la indústria dels forasters». Aquell esperit renovador d'aquella, i d'aquesta, illa ancorada en un passat frustrant i

sense nord, definia un negoci interessant. Un futur turístic que començà l'any 1930 de bon de veres, cresqué els 40-50 i brollà a voler d'ençà 1960...

La platja invita a mirar

/ Montserrat

Els economistes entenen que el turisme ha representat el pas d'una societat insular pre-capitalista a un capitalisme d'estil europeu. De fet, des de l'esquerra a la dreta menys reaccionària —per exemple Pere Morey, d'Unió Mallorquina— parlen d'una colonització econòmica de l'illa, a través dels *tour-operators* i les grans inversions immobiliàries. Així ho han dit també dirigents empresarials. El turisme ha dut un capital majoritàriament forà, que té els centres de decisió i acumulació a l'exterior de l'estat. Emperò, pensen molts, hem sortit de la misèria (?).

Aviat farà cent anys que s'anomenava, el turisme, indústria dels forasters. La denominació sembla que fou copiada pels italians. Comunament, des de l'Edat Mitjana, un «foraster», a Mallorca, és qui no és de l'illa. Fa cinc-cents anys hi havia una clara definició política i administrativa, fins i tot amb un «dret de foraster», un impost. Aleshores s'arribava a considerar «foraster» tot aquell qui hagués nat a Eivissa o Menorca. L'opressió política, administrativa i cultural nascuda del Règim de Nova Planta, accentuà la concepció més encara. Avui en dia es anomenat, no sempre despectivament, «foraster» tot aquell peninsular castellanoparlant... Un català o un valencià són altra cosa, al costum del caràcter illenc. Aquí la immigració, duta a partir dels anys seixanta pel *bum* del turisme, mà barata per a fer hotels i urbanitzacions i servir l'hoteleria, suposà que la població «forastera» fos, en primera i segona generació, d'un trenta per cent.

Els turistes son estrangers, alemanys, italians, anglesos o suecs...